

ALTERNATIVNI IZVEŠTAJ O POLOŽAJU I POTREBAMA MLADIH U REPUBLICI SRBIJI 2021

Mladi i politička participacija

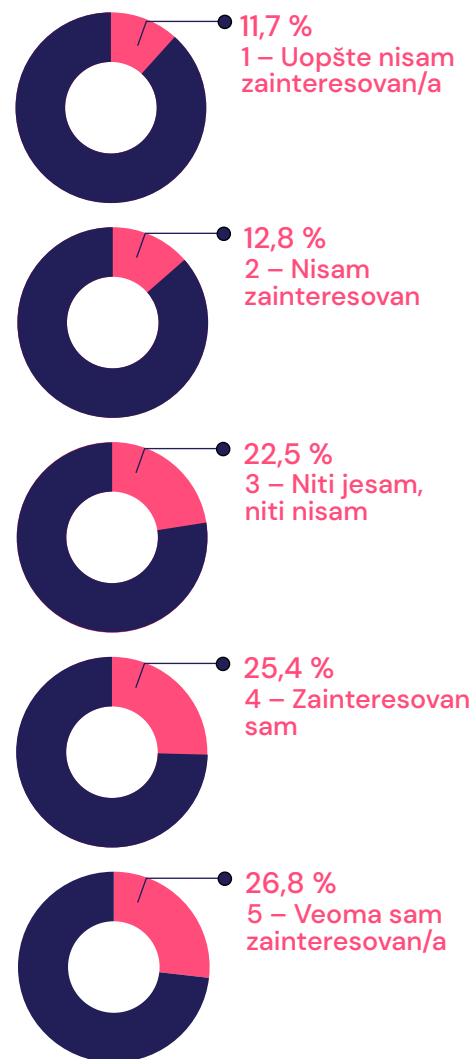

**Učešće mladih u političkom životu u Srbiji,
politička participacija mladih, odnos političkih
subjekata i političkih institucija prema mladima
i poverenje mladih u institucije i pojedince koji
vode institucije.**

Politička participacija se može odrediti kao proces dobrovoljnog učešća pojedinaca i socijalnih grupa u iniciranju, razmatranju i donošenju političkih stavova i odluka, kao i njihovoj realizaciji. Politička participacija je element demokratske/participativne političke kulture. Da bi demokratija kao oblik političkog režima funkcionisala neophodno je imati aktivne građane, građane koji participiraju u okviru demokratskog sistema. Zato je neophodno da i mladi učestvuju/participiraju u procesima donošenja odluka. Naše istraživanje je pokazalo da su mladi više zainteresovani za politiku i politička dešavanja nego prethodne godine: **52,2% mladih je zainteresovano za politička dešavanja.**

U aktuelnom sazivu Narodne skupštine Republike Srbije, u trenutku konstituisanja nakon izbora 21. juna, ukupno je bilo 28 poslanika mladih od 30 godina, te su mladi u ovom predstavničkom telu bili zastupljeni sa 11,2% u ukupnom broju predstavnika. Trenutno je u Narodnoj skupštini **22 mladih poslanika**, što čini **8,8% u ukupnom broju predstavnika.**

BROJ MLADIH U NARODNOJ SKUPŠTINI

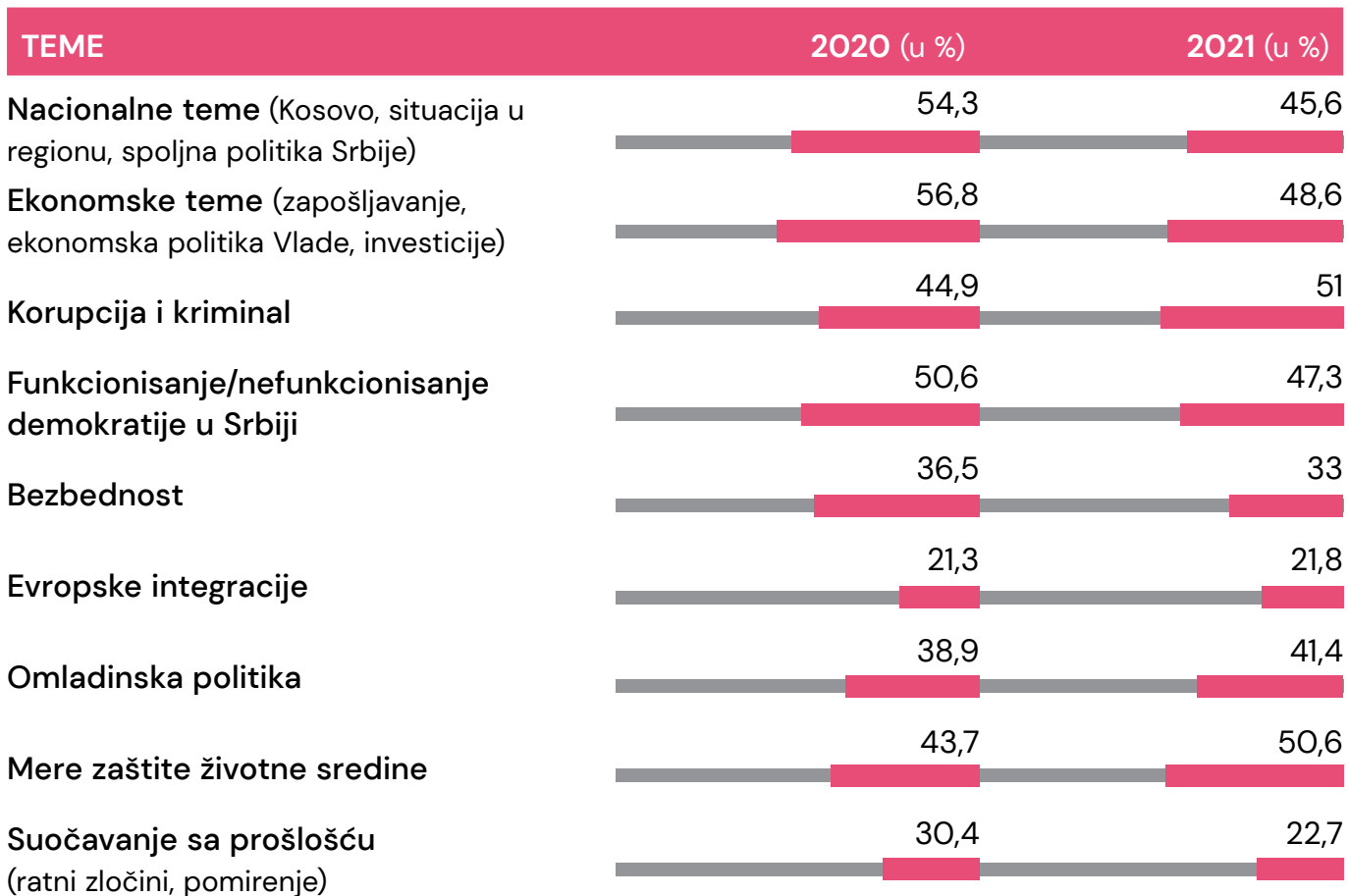
Saziv Narodne skupštine	Broj mladih poslanika	Procenat mladih u NS
2008.	22	8,8%
2012.	8	3,2%
2014.	5	2%
2016.	3	1,2%
2019.	4	1,6%
2020.	28	11,2%
2021.	22	8,8%

Izvor: Narodna skupština Republike Srbije i RIK

UKUPNO 21 (14,5%) JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE NEMA MLADE ODBORNIKE, A 16 (11%) JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE IMA VIŠE OD 15% MLADIH ODBORNIKA.

U odnosu na prethodnu godinu, vidimo rast zainteresovanosti mladih u pogledu tema korupcije i kriminala, kao i zaštite životne sredine, dok je zainteresovanost za ekonomske i nacionalne teme opala.

Na pitanje „Da li ste glasali na izborima prethodne, 2020. godine?“, odgovor da su glasali dalo je 40% ispitanika, odgovor da jesu ali samo na pokrajinskim/lokalnim izborima dalo je 2,3% mladih, da nisu glasali zbog bojkota navelo je 18,6% mladih, a da nisu glasali jer nisu želeli bez obzira na bojkot reklo je 39% mladih.

Pitali smo mlade i šta su razlozi zbog kojih ne glasaju, a najčešći razlog je taj što smatraju da trenutno nemaju za koga da glasaju (47,8%).

RAZLOZI ZBOG KOJIH NE GLASATE NA IZBORIMA

Trenutno nemam za
koga da glasam

47,8 %

Svi političari su isti i ne rade
u interesu građana

38,5 %

Moj glas ništa neće
promeniti

13,1 %

Nijedna partija mi
ideološki ne odgovara

30,8 %

Svi su me razočarali

25 %

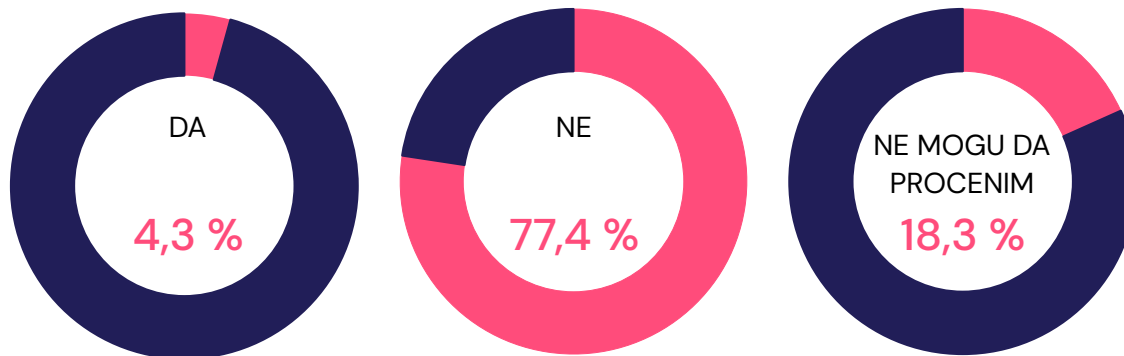
Na pitanje „Koliko politički sistem u Srbiji omogućava mladima da utiču na političke procese i odluke?“, čak **85,1% mladih smatra da politički sistem u Srbiji ne omogućava mladima da utiču na političke procese i odluke.**

Na pitanje „Da li ste glasali na izborima prethodne, 2020. godine?“, odgovor da su glasali dalo je 40% ispitanika, odgovor da jesu ali

samo na pokrajinskim/lokalnim izborima dalo je 2,3% mladih, da nisu glasali zbog bojkota navelo je 18,6% mladih, a da nisu glasali jer nisu želeli bez obzira na bojkot reklo je 39% mladih.

Pitali smo mlade i šta su razlozi zbog kojih ne glasaju, a najčešći razlog je taj što smatraju da trenutno nemaju za koga da glasaju (47,8%).

DA LI SU IZBORI U SRBIJI SLOBODNI I FER?

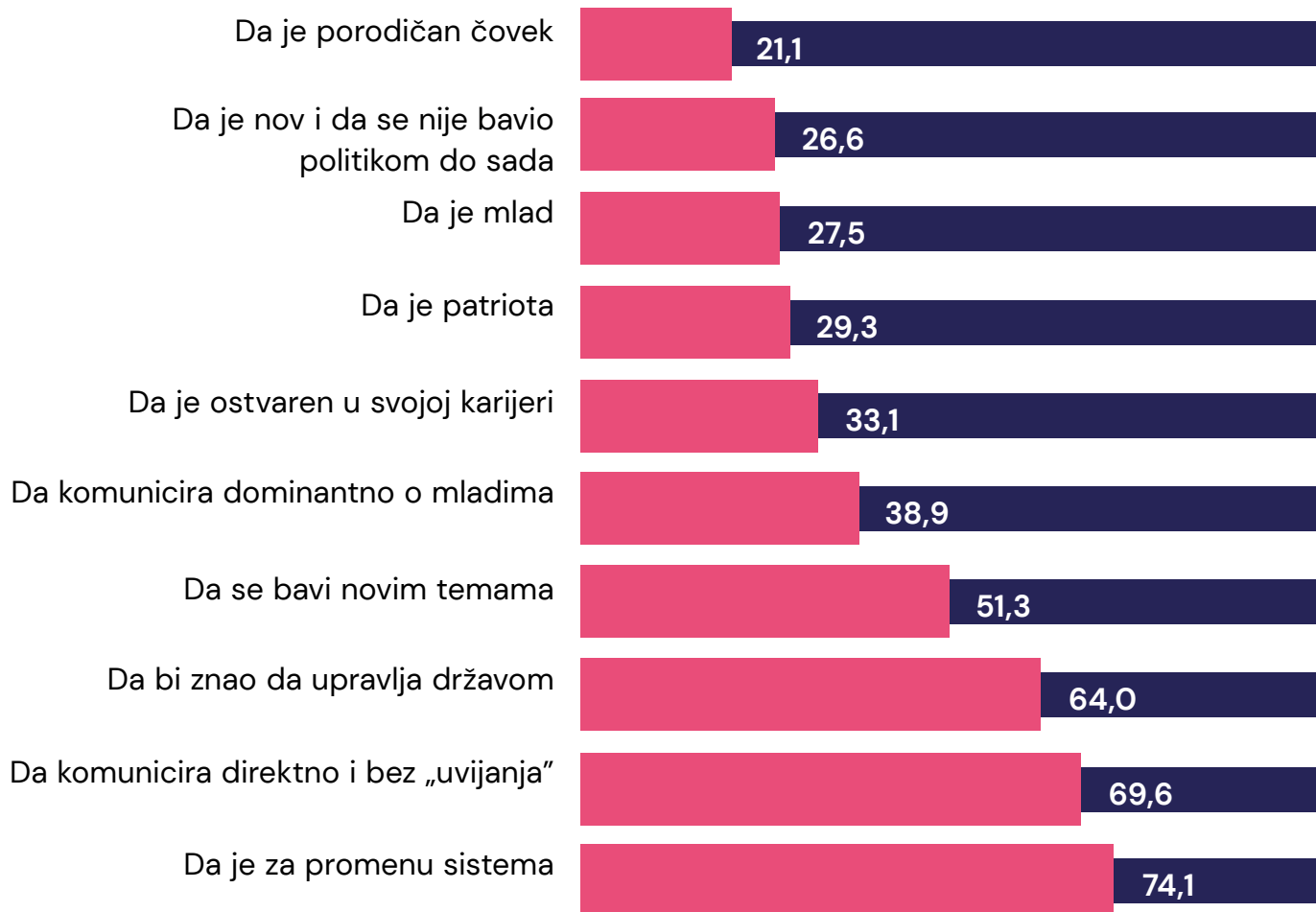
U istraživanju smo ispitivali poverenje mladih u određene institucije.

Pitali smo ih koliko je njihovo poverenje u institucije na skali od 1 do 5 (1 – Uopšte nemam poverenje 5 – Imam veliko poverenje) i prosečni odgovori su sledeći:

Poverenje mladih u institucije

INSTITUCIJA	2021.
Vojska	2,78
Policija	1,97
Mediji	1,61
Kancelarije za mlade	2,31
Ministarstvo omladine i sporta	1,97
Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja	1,84
Ministarstvo zdravlja	1,88
Crkva	2,61
Predsednik opštine/gradonačelnik	1,57
Narodna skupština	1,43
Vlada Republike Srbije	1,48
Predsednik Vlade Republike Srbije	1,41
Predsednik republike	1,50
Političke partije	1,37

Osobine političara u kog bi imali poverenja

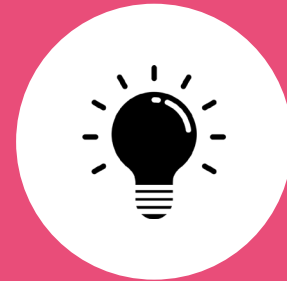

ZAKLJUČAK I PREPORUKE:

- ▶ Veliki broj mladih narodnih poslanika (28 bilo pri konstituisanju, trenutno 22) trebalo je da donese afirmaciju političke participacije mladih u Srbiji.
- ▶ U jedinicama lokalne samouprave veliki je broj mladih odbornika u najnovijim sazivima lokalnih skupština opština i gradova, međutim, ne deluje da su mladi značajnije podstaknuti na politički aktivizam i participaciju.
- ▶ Mladi su najzainteresovaniji za teme korupcije i kriminala, kao i zaštite životne sredine, koje su im postale važnije u odnosu na prošlu godinu.
- ▶ Nešto manji procenat mladih nego prethodne godine smatra da im politički sistem omogućava da utiču na političke procese i odluke, ali je procenat i dalje visok i iznosi skoro 50%. Tek 2/5 mladih glasalo je na izborima prošle godine, a da bi glasali na izborima naredne nedelje, izjasnilo se manje od polovine ispitanika. Zanimljivo je da 3,5% mladih aktivisti su političkih partija, a više od 3/4 njih smatra da izbori u Srbiji nisu slobodni i fer. Manje od 1/5 mladih ima političara u koga veruje.
- ▶ Trend nepoverenja u institucije se nastavio i gotovo svaka institucija ocenjena je lošije nego što je bila prethodne godine. Najmanje nepoverenje mladi imaju u vojsku i crkvu. Mladi nemaju poverenja ni u konkretne ličnosti koje su na najvišim državnim i društvenim funkcijama i jedina prosečna ocena koja je viša od dva jeste ocena za novoizabranog patrijarha Porfirija (2,71).
- ▶ Kada se pogledaju osobine koje mladi žele da vide kod potencijalnih političara u koje bi imali poverenja, oni najviše navode važnost promene sistema i direktnog komuniciranja, dok bi za tek 27,5 njih bilo važno da je političar mlad.

PREPORUKE:

- Oformiti Odbor za mlade u okviru Narodne skupštine koji bi razmatrao sve zakone koji se direktno ili indirektno odnose na mlade i koji bi se u svom radu na redovnoj bazi konsultovao sa nacionalnim Savetom za mlade, kao i svim drugim akterima omladinske politike (Akteri: Narodna skupština Republike Srbije; parlamentarne političke partije; KOMS).
- Oformiti Omladinski kokus u Narodnoj skupštini, kao neformalno telo, čiji bi zadatak bio da okuplja mlade poslanike, ali i druge narodne poslanike zainteresovane za rešavanje problema mladih, kao i predstavnike podmladaka političkih stranaka, ali i predstavnike organizacije civilnog društva. Rad kokusa bio bi usmeren ka tome da se potrebe i interesi mladih stave na istaknutije mesto u radu skupštine (Akteri: Narodna skupština Republike Srbije; političke partije; KOMS).
- Institucije bi trebalo da komuniciraju sa mladima, da im se obraćaju i da kreiraju programe usmerene na njih kako bi se podiglo poverenje mladih u institucije (Akteri: Vlada RS; ministarstva; jedinice lokalne samouprave).
- Političke partije bi trebalo da se obraćaju mladima, da kreiraju političke programe za njih, da se usmere na probleme mladih i da im posvete pažnju u kampanjama (Akteri: političke partije; omladinske organizacije u političkim partijama; KOMS).
- Svi relevantni akteri moraju da podstiču političku participaciju mladih, da podstiču njihovo uključivanje u procese donošenja odluka i da im pružaju priliku da biraju i budu izabrani na najodgovornije i najvažnije državne funkcije (Akteri: Vlada RS; MOS; ministarstva; druge institucije i ustanove, udruženja građana, političke partije; KOMS; udruženja mladih i za mlade; mediji).

- Budući mandatar u svojim programima rada Vlade koje predlažu Narodnoj skupštini obavezno da imaju poseban program za mlade (Akteri: političke partije; Narodna skupština; KOMS).
- Omogućiti veći uticaj mladih na donošenje odluka, podsticati i razvijati demokratsku/participativnu političku kulturu kod mladih (Akteri: Vlada RS; Narodna skupština; ministarstva; jedinice lokalne samouprave; političke partije; KOMS; udruženja građana; udruženja mladih i za mlade).
- Uspostaviti (makar) minimalnu izbornu demokratiju i Srbiju ponovo vratiti u red slobodnih i demokratskih zemalja kako bi se povratilo poverenje i mladih u izborni proces i podstakla njihova participacija (Akteri: Vlada RS, ministarstva, Narodna skupština, političke partije, predsednik RS).

Ova brošura je nastala u okviru projekta „Civilno društvo za unapređenje pristupanja Srbije Evropskoj uniji“ koji Krovna organizacija mladih Srbije realizuje u partnerstvu sa Beogradskom otvorenom školom i uz podršku Švedske. Stavovi i mišljenja autora izneti u ovoj brošuri ne predstavljaju nužno i mišljenje partnera i donatora.

